

Munkaerőhelyzet a kereskedelemben

Ügy hallottam: munkaerőgondokkal küzd a kereskedelem, ezzel az előítélettel kerestem föl tehát a Komplex Ruházati Vállalatot, a Dél-Tisza Menti Afészt és az Élelmiszer-kiskereskedelmi Vállalatot.

— Nem mondanám, hogy munkaerőgondjaink vannak — tájékoztatott a ruházati vállalatnál Schmidt Sándorné. — A vállalat dolgozóinak létszáma stabil, jószerevével állandó gárdával dolgozunk. Csupán ötven-hatvan cserélgetik egymást. Ez évben is szép számmal jöttek hozzánk tanulók, s szerencsés körülménynek mondható, hogy sok nyugdíjas dolgozik nálunk. Ők mindig akkor jönnek, amikor a boltvezető hívja őket — tehát akár délután is. A délutánokkal ugyanis baj van: a nődolgozó ilyenkor mennek óvodába stb. a gyerekeikért, amit ellensúlyozni tudnak a nyugdíjasok.

Jó dolog továbbá, hogy sokan jönnek hozzánk a rokonszámkból (például cipőfőlérsz-készítők, férfies női szabó szakképesítések). Szívesen keresik meg vállalatunkat, hiszen más helyekhez képest nálunk viszonylag többet keresnek, s nem kell két műszakban dolgozniuk, mint mondjuk a ruhagyárban.

Kósó Péter az afésznél a következőket mondta: — Munkaerőlétszámuk csökkentése mintegy hat-hét évvel ezelőtt kezdődött el. Csak hogy — ez lényeges — szándékos volt e folyamat, hiszen minél hatékonyabban kell foglalkoztatni a dolgozókat. Ennek jegyében négy évvel ezelőtt 12-13 százalékkal kevesebb embert foglalkoztattunk — az eredetileg tervezett hat százalék helyett. Komoly érdekeink fűződtek ehhez akkor: ha egy vállalat hét éven belül 6 százalékos tervszerű létszámcsonkítást hajtott végre, a főlészáraduló munkabér felét adómentesen használhatta bérfejlesztésre. Nálunk ez megtörtént, következőképpen 1300 forintos fejenkénti plusz bérfejlesztést tudunk biztosítani — csak ebből. Ezzel szemben mintegy két

Az ábránd és toposztalat külön útjai

év óta emelkedik alkalmazottaink száma, mert új egységeink (két ABC-üzlet) kezdtek meg a szolgáltatást. A termelékenység jelenleg nagyon mérsékelttel emelkedik. Létszámcsonkításra nem vállalkozhatunk: ez csak úgy lenne megvalósítható, ha ellensúlyozására behoznánk valamely új technológiát, amire jelen gazdasági helyzetünkben még gondolni sem lehet.

Ismert, hogy a kereskedelemben dolgozók bérei az átlagosnál alacsonyabbak. Ugyanakkor rosszak a munkafeltételek: reggel hatkor nyit a bolt, tehát fél hatra már ott kell lennie az eladónak, behordania a tejet, kenyeret stb. A kereskedelemben jórészt nők dolgoznak, a bölcsedek, óvodák pedig legkorábban hetkor nyitnak. Ha a dolgozó nem tudja megoldani a gyerek elhelyezését, egyebet nagyapával, anyukával — nos, hát akkor elmegy tőlünk. Mindenképp megemlítendő, hogy maga a kereskedelmi tevékenység fizikai munka. A jobban felszerelt üzletekben gépekkel, kocsival hordják az árut a megfelelő szintre, korszerű áruelfuttatás folyik — de ez korántsem jellemző. Általában kézzel ráncigálják, cipelik az árut a boltba — s egyik üzletünk esetében a bolttól hatvan méternyire van a raktár.

E föl sorolt okok nyilvánvalóvá teszik, hogy a korábbi tervszerű létszámcsonkítás helyett ma spontán létszámcsonkítás mutatkozik. Alapvető létszámbizonyítékunk bizonyára nem lesz: vannak tények, melyek munkaerő-fölösleget jeleznek előre, s az ember a nehéz munkát is vállalja inkább, mintsem hogy munka nélkül maradjon.

Az Élelmiszer-kiskereskedelmi Vállalatnál Soly-mossy Margit igazgató beszélt arról, hogy szabad munkaerő nincs a városban; a gondot a termelékenység

növelésével kívánják megoldani. Ennél jobb megoldást nehezen lehetne találni. Van egy stabil állományuk, emellett azonban fluktuáló réteggel is rendelkeznek. Az utóbbi csoportba tartozó emberek jobbára szakképzettek, következőképpen a vállalat számára nem mindig hátrányos, ha kilépnek, hiszen szakképzettebb munkaerőt vehetnek helyettük föl. Mindazonáltal megállapítható: eddig a minimális létszám megszerzésére, most pedig ugyanennek megtartására törekednek, ami elég lényeges különbség. A dolgozók megtartása pedig objektív okok miatt nem mindig egyszerű dolog, hiszen századeleji épületekben képtelenség korszerűbb szállítóeszközöket, kocsikat stb. alkalmazni.

A vállalatnak nem csupán érdemei vannak a szakemberképzésben; az összmegyei élelmiszerszakmában innen iskolázzák be a legtöbb tanulókat. Mindez történelmi három évfolyamon, a létszám pedig 170-180 között ingadozik. A végzett tanulók nagyon jó arányban a vállalatnál maradnak, jó lenne, ha még azok is maradnának, akiknek eredetileg más elképzeléseik voltak.

Hát ez tényleg jó lenne. Jó volna továbbá (az országban mindenütt), ha a termelékenység csökkenés helyett növekedést mutatna; ha nem kellene „tervezett” munkaerő-csökkentést végrehajtani, ám a bérfejlesztés szépen emelkedne; ha nem azért végeznék el az emberek a nehéz munkát, mert még ez is jobb a semminél, s ezzel szemben mindig lenne az utcán azonnal fölvehető, kiválóan képzett, szabad munkaerő... Jó lenne továbbá, ha ábránd és tapasztalat nem válna külön majd mindig törvényszerűen.

Farkas Csaba

Magyar napok Lódzban

Szeged lengyel testvérvárosában mintegy 15 ezer tagú Lengyel-Magyar Baráti Társaság működik. A házának iránt érdeklődők több mint 150 baráti körben tömörülnek, éves program alapján vesznek részt a legkülönfélébb rendezvényeken, szakkörökben, magyar nyelvtanfolyamokon, hímzőkörben, néptáncsoportban, film-, könyv- és lemezklubokban. A társaságban megünneplik jeles napjainkat — a felszabadulás évfordulójától a Luca-napig. A varsói Magyar Intézet segítségével kiállításokat szerveznek, és még számtalan módját találják a magyar kultúrkincsek és társadalmi értékek lengyelországi terjesztésének. Szeptember 24-30. között a „Magyar kultúra napjai”

címmel szerteágazó tematikájú rendezvénysorozatot szerveztek. A lódziak kiállításán ismerkedhettek 14 fiatal magyar grafikus alkotásaival, több koncerten élvezték a sándorfalvi citerazenekar nagy sikerű produkcióját. Szerepelt a programban gyertyafényes, magyarnótás vacsoraest, gyermekfilmvetítés, különféle játékok, vetélkedők a kicsinyeknek, a magyar zene és képzőművészet bemutatása az idősebbeknek, és természetesen magyarországi ismeretterjesztő és útifilmek arzenálja minden korosztálynak.

Nagy érdeklődés kísérte azt a mezőgazdasági konferenciát, melyre Csongrád megyéből szakteljesítőkkel álló delegáció érkezett Szatymaz, Mihálytelek és Pusztamérges termelőszövetkezeiből. Ők a lódzi Vajdaság legnagyobb, 1100 hektáron gazdálkodó „Srebrna Domb-roovka” szövetkezetének munkájával ismerkedtek meg — cserébe a sajátjukat referátumokban mutatták be a lengyel szakembereknek.

A pusztamérgesiek öt éve, Szatymaz és Mihálytelek négy éve tart fenn szoros kapcsolatot a lódziakkal: a lengyelek jelentős társadalmi munkát is végeznek náluk, a barátság pedig szorosnak és megbonthatatlanulnak látszik. Nem csoda, hisz a lódzi társaság feje és mozgatórugója Mária Hemmert, akire még jól emlékeznek a szegediek: 15 éves törzsgárdajelvénye bizonyítja a JATE-n eltöltött éveket...

Regös Eva

Rálátás a Délrepre

A miniszterhelyettes véleménye

Gazdasági életünkre jellemző, hogy a jelenlegi átalakulási folyamatban a minisztériumok ellenőrző szerepe a vállalatok felett egyre csökken. Méginkább fogynak a lehetőségek a direkt beavatkozásra. De a beérkező információk alapján az országos összefüggések ismeretében a kormányzati testületek könnyebben alkotnak objektív véleményt egy-egy gazdálkodó testületről, mint azok a szakemberek, akiket érzelmek is befolyásolnak. Ezért kértem beszélgetést a Délép jelenlegi helyzetéről Petrovai László építési és városfejlesztési miniszterhelyettől.

— *Hogyan itéli meg a szegedi központi vállalat mai helyzetét?*

— A többi építőipari vállalat többségéhez képest nehéz helyzetben van a Délép. Viszont korábbi önmagához képest nagyon sokat javult. Az ÉVM a vállalatot kötött megállapodását felbontotta, mivel néhány abban megfogalmazott paramétert nem tudtak a szegediek tartani. A külön többletadó felfüggesztésére a Pénzügyminisztériummal kötött megállapodást a Délép. Az idén a vállalat veszteségei már az első felében csökkentek, s úgy tűnik, a második felév még jobban alakul. Képes volt a vállalat stabilizálni a termelését, ma a bank hitelképesnek tekintti. A Délép egy visszafogott piacot kezel most. Ezt mindenképpen a kezében tudja tartani. A tervezett eszközértékesítésben már csak egyetlen gondja van, a sporttelep eladása, ennek rendezetlen volta azonban már alapjaitban nem rengetheti meg a Délépet. A minisztérium álláspontja szerint e kérdésben a városnak és a megyének kell megoldást találni. Rendezni kell a Dutéppel a házgyárak hasznosítását is. Ez a két vállalat dolga. Késztelen, Kőcskemén és Szegeden egymáshoz túl közel két nagy kapacitású házgyár létezik. Az országban néhány vállalat már tudott

példát mutatni a vasbeton előregyártó bázis életképessé tételében.

— *Segíthet-e ez utóbbi dologban a minisztérium?*

— Erőteljes tárgyalást folytatunk az exportról. Ennek keretében előregyártott elemeket adnánk el a Szovjetunióknak. Ma még a panelek ellentétét kell keresnünk.

— *Mi a miniszterhelyettes véleménye a vállalat jelenlegi vezetéséről?*

— Nagy eredménye a mostani felállásnak, hogy kézbe tudta venni a vállalatot, és programot tudott adni a továbbiakra is. A partnereivel a kapcsolatrendszer lényegesen jobb, a korábbi vezetésnél. A Dél-Alföldön kétségtelenül előnyös helyzetben van a versenben más építőipari vállalatokkal szemben, mivel az önköltségei a legalacsonyabbak az országban ezen a részen. Az valószínű, hogy száz százalékosan lekötni a kapacitását, a maradék kiöltésére jó vállalkozásokra lesz szüksége.

— *Sokak szerint a kibontakozáshoz erőteljes manővereket kapott a Délép. Itt arra gondolnak elsősorban, hogy például az irodaházát költségvetési eszközökből az adóhivatal vásárolta meg. Ugyancsak nem termelő vállalat vásárolta meg a II-es telephelyet.*

— Határozottan állítom, hogy nem voltak központi manőverek. A Délép vesztesége

rendezéséhez egyetlen filer állami támogatást sem kapott. Lehetőséget biztosítottunk számára, hogy az eszközei értékesítéséből rendezze a veszteséget. Az állammal szembeni tartozásának visszafizetését pedig átutemeztük.

— *Mi a véleménye a vállalat jövőjéről?*

— Minden azon múlik, hogy a vállalat vezetése képes lesz-e kézben tartani a gazdasági folyamatokat? Hogy holnapután az ékezik-e be, amit elterveznek? Végrehajtható-e a program? Elhiszük-e, hogy képes a vállalat a kilábalásra? Az már ma látszik, hogy a jövőben nagyobb lesz a Délép mozgáster, hiszen az építőiparban már a lakásépítésben sem lesznek maximális árak. A megállapodásos ár fog dominálni. Így azonos feltételek között dolgozhatnak az építőipari cégek más vállalatokkal. Dél-Magyarországon körülményben hasonló erősségű versenypartner nincsen a Délépnek. A mostani kapacitására úgy tűnik, szükség van. Ha el a vállalat a lehetőségeivel, akkor nagy valószínűséggel az elmúlt hónapokéhoz hasonló gondjai nem lesznek. Mindenképpen csak az lehet a cél, hogy a Délép is egy rugalmas, mozgóképes vállalat legyen. A jövőben a minisztérium abban segíti, hogy exportlehetőséghez hozzájusson.

Böle István

Az Országos Szövetkezeti Tanács ülése

Lakásépítés, telekgazdálkodás

Az Országos Szövetkezeti Tanács hétfőn, a mezőgazdasági szövetkezetek házában ülést tartott. A testület egyike között a szövetkezetek lakásépítési és -fenntartási tevékenységéről foglalkozott.

Szabó István, az OSZT soros elnöke bevezetőjében a szövetkezeti mozgalom előtt álló feladatok elemzése kapcsán szólt arról, hogy az Országgyűlés őszi ülészakán munkájában, a kormányprogram és az adóreform vitájában kifejezésre jutott a törekvés, hogy minél előbb meg kell állítani a gazdaság teljesítményének romlását. Ez a szövetkezeti gazdálkodás eredményessége szempontjából is nagyon lényeges. Abban, hogy a törvényhozók igen gyakorlatias vitában elemezték társadalmi-gazdasági életünk nehézségeit és ellentmondásait, szerepe volt annak is, hogy előzetesen a társadalmi szerveknél lezajlott vita segítette a nézetek letisztulását. Ebben a vitában a három szövetkezeti szektor is részt vett; központjaik észrevételeiket, javaslatukat eljuttatták az illetékesekhez.

A továbbiakban — mint mondták — a szövetkezeti ágazatokban aktívan, értekezleteken megvitatják, hogy miképpen lehet gazdagítani a szövetkezeti tevé-

kenységet a kormányprogram megvalósulásáért. Nyílt légkörben kell elemezni a fejlődést hátráltató tényezőket; és a szövetkezeti demokráciát is erősítve hozzájárulni a kibontakozási program megvalósításához. Szabó István foglalkozott azzal, hogy a szövetkezetek és az állami vállalatok mindinkább olyan gazdasági környezetben tevékenykednek, amelyre a versenyhelyzet erősödése a jellemző, és gazdasági feladataik is nőnek. Ezért is szükség van az állami és a szövetkezeti szektor gazdasági törekvéseinek jobb összehangolására, ám anélkül, hogy a szövetkezeti sajátosságok érvényesülése csorbát szenvedne. Oldottabbá kell tenni a kapcsolatokat az állami és a szövetkezeti vállalatok, gazdaságok között, mint ahogyan arra egyes törvények, jogszabályok már ösztönöznek is.

Az ülésen Kovács Sándor, a Szóvosz főtitkárhelyettese értékelte a lakáspolitikai célkitűzések megvalósításának helyzetét. A szövetkezeti tevékenységben a lakásépítés és a -fenntartás fontos szerepet tölt be; országosan a lakások 30-40 százaléka szövetkezeti közreműködéssel épül, és a jövőben várhatóan tovább növekszik a részarány. Ezért az új lakás-

építési, -gazdálkodási rendszer kidolgozásában és megvalósításában a szövetkezeti mozgalomnak fontos szerepet kell vállalnia. A felszólalók a vitában kiemelték: előrelátóbbá kell tenni a lakáspolitikai tervezést. A telekgazdálkodásban szintén nagyobb előrelátásra van szükség. Nem szabad halogatni az építőanyag-telepek korszerűsítését sem.

Az OSZT részletes tájékoztatást fogadott el a Szövetkezetek Nemzetközi Szövetsége budapesti üléséről.

Szénhidrogénbányászok vándorgyűlése

Az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt székházában hétfőn sajtótájékoztatót jelentettek be az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület vezetői, hogy szeptember 30. és október 3. között Keszthelyen rendezik meg kőolaj-, földgáz- és vízszerelvények XX. vándorgyűlését. A Budapestszőlő 1937-ben megkezdődött hazai szénhidrogén-bányászat 50. évfordulójának jegyében rendezik a találkozót, amelyen a mintegy 400 hazai szakember mellett 21 országból 180 külföldi szakértő is részt vesz. A vándorgyűlés három szekciójában a hazai és külföldi szakértők összesen 68 előadást tartanak a legújabb kutatási, műveléstervezési, szénhidrogén-feldolgozási és közgazdaságtudományi eredményekről.

László György halálára

A Csongrád Megyei Tanács dolgozói és a megyei orvosi közelet minden tagját fájdalmasan érte a hír, hogy László György nyugdíjas megyei főorvos, a

közegészségtan-járványtan, az egészségügyi szervezés szakorvosa az elmúlt napokban elhunyt. A munkásmozgalomért és a szocialista egészségügyért sokat vállaló élet zárult le.

A munkásmozgalommal a huszas évek közepén került kapcsolatba. 1926-ban belépett a Szociáldemokrata Pártba, 1945-ben már a Magyar Kommunista Párt tagja. 1947-1950 között az Orvos-Egészségügyi Szakszervezet titkára volt. 1950-ben a tanácsok megalakulásával került a megyei tanácsba, mint orvos előadó. 1955-től 1972-ig irányította a megyei tanács egészségügyi osztály munkáját. 1958-1963 között megyei tanács tag. Az ellenforradalom alatti és utáni magatartása párhuzosságáról és a szocializmus építése iránti felelősségéről

zetéről tanúskodott. Elsők között volt, aki segítette a párt szervező munkáját az ellenforradalom után, tagja volt a munkásörseinek.

Neve elválaszthatatlanul összeforrt Csongrád megye egészségügyi hálózatának fejlesztésével. Jelentős szerepe volt az általános-, a gyermekorvosi, az üzemorvosi, a fogászati ellátás és a szakorvosi ellátási hálózat kiépítésében, a korszerű gondozási módszer bevezetésében, a falusi lakosság egészségügyi ellátásának javításában.

Munkásságát pártunk és kormányunk számos magas kitüntetéssel ismerte el. Melegség, jószándékkal, segítőkészséggel teli, hivatását mindenek elé helyező embert veszítettünk el. Emellett kegyelettel megőrizték László György búcsúztatására szeptember 29-én 15 órakor kerül sor a Belvárosi temető ravatalozójában.

Csongrád Megyei Tanács